IT-TIENI SEZZJONI
APPELLI KUMMERĊJALI

28 ta' Jannar, 1963

Imħallfin:

S.T.O. Prof. Sir Anthony J. Mamo, O.B.E., C.St.J., Q.C., B.A., LL.D., President.
Onor. A. J. Montanaro Gauci, C.B.E., K.M., LL.D.
Onor. W. Harding, C.B.E., K.M., B.Litt., LL.D.

Paolo Borg nomine

versus

Avukat Dottor Paul Xuereb et. noe.

Ġurisdizzjoni — Polza ta' Kariku — Ġirata in bjank.

L-polza ta' kariku tista' tiġi trasferita anki in bjank. Mandat ta' sekwestru kontra minn jibgħat il-merkanzija u jdawwar il-polza, ma jkollux effett kontra l-possessur ta' dik il-polza.

Meta polza tiġi trasferita anki in bjank, il-proprjeta ta' dik il-merkanzija tiġi trasferita lill-possessur ta' dik il-polza, u dan ma jistgħax jiġi ritenut bħala prokuratur ta' min dawwar il-polza.

Il-Qorti, rat l-att ta' ċitazzjoni quddiem il-Qorti tal-Kummerċ tal-Maestà Tagħha r-Reġina li bih l-attur nomine — wara li ppremetta illi d-ditta xtrat mid-ditta konvenuta għoxrin xkora lewż ta' ħamsin kilo kull xkora bil-prezz ta' ħames mija u tmien xelini per mitt kilo, nieqsa tlieta fil-mija (3%) u li kuntrarjament għal dan il-ftehim id-ditta konvenuta meta għamlet l-ispedizzjoni ta' din il-merkanzija per-

mezz tal-vapur Celio illi wasal Malta fis-17 ta' April, 1962 ffatturat il-prezz bir-rata ta' ħames mija u tmien xelini ku ħamsin kilo meno skont ta' tlieta fil-mija (3%) ammontan għal erba' mija u tnejn u disgħin lira, ħmistax il-xelin u tlett soldi (£492.15s.3d.) illi l-esponent kellu jħallas, kif effettivament ħallas — biex ikun jista' jirtira l-merkanzija, u li b'dan il-mod l-attur ħallas mitejn u sitta u erbgħin lira, seba' xelini u seba' soldi (£246.7s.7d.) aktar mill-prezz miftihem, u għandu id-dritt għar-restituzzjoni ta' dana l-ammont — talab li, — il-konvenuti jiġu kkundannati jirrestitwixxu lilu għar-raġunijiet fuq imsemmija, is-somma ta' mitejn u sitta u erbgħin lira, seba' xelini u seba' soldi (£246.7s.7d.). Bl-imgħaxijiet mis-27 ta' April 1962, u bl-ispejjeż kompriżi dawk tal-mandat ta' sekwestru tas-27 ta' April, 1962.

Rat in-nota tal-konvenuti kuraturi nomine li biha qalu li peress li f'dak l-istadju huma mhumiex edotti mill-fatti, jirrimettu ruħhom għall-provi, b'riserva ta' eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat is-sentenza ta' dik il-Qorti ta' l-14 ta' Ġunju, 1962 li biha laqgħet it-talba ta' l-attur bl-imgħaxijiet kummerċjali mitluba u bl-ispejjeż, wara li kkunsidrat:—

Mill-atti tal-kawża u in partikolari mill-att promotorju tal-proċess jirriżultaw il-fatti a bażi ta' l-azzjoni odjerna Id-dokumenti u d-diposizzjoni ta' l-attur jikkorroboraw dawk l-istess fatti. Kontra dawn il-fatti d-ditta konvenuta ma avanzat ebda difiża.

Illi kwindi t-talba attriċi hija ġustifikata.

Rat in-nota ta' l-appell tal-konvenuti nomine u l-petizzjoni tagħhom li biha talbu illi dik is-sentenza tiġi revokata u t-talba ta' l-attur tiġi miċħuda bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra tiegħu.

Rat ir-risposta ta' l-attur li qal illi -sentenza appellata hi ġusta u timmerita konferma bl-ispejjeż kontra l-appellanti.

Rat l-atti kollha tal-kawża, semgħet it-trattazzjoni u kkunsidrat:—

L-uniku lment dedott mill-appellanti fil-petizzjoni ta' l-appell kontra s-sentenza appellata huwa illi l-ewwel Onorabbli Qorti ma kelliex ġurisdizzjoni fil-kawża Huma jsostnu illi l-ammont ta' flus li l-appellat kien issekwestra f'idejn in-National Bank of Malta bil-mandat ta' sekwestru tas-27 ta' April, 1962 ma jappartieniex u ma kienx jappartjeni f'dik id-data lid-ditta "Figli di Mario Mastrolonardo" ta' Bari rappreżentata minnhom, peress illi dik id-ditta kienet qabel dak inhar innegozzjat id-dokumenti rappreżentativi tal-merċi favur il-"Banca Nazionale del Lavoro" ta' Bari li għaldaqstant kienet saret il-proprjetarja tal-merkanzija u kreditriċi tal-prezz. U peress illi l-istess ditta konvenuta m'għandiex proprjeta oħra hawn Malta, il-Qrati ta' Malta m'għandhomx ġurisdizzjoni rigward tagħha.

Din l-eċċezzjoni tal-appellanti hi fondata fuq il-paragrafu (g) ta' l-art. 743 kombinat mal-paragrafu (a.) ta' l-art 742 tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili.

Il-kawża tirrigwarda kwantita ta' lewż li l-attur kien xtara mingħand id-ditta konvenuta bil-prezz, kif jgħid hu u kif anki donnu jidher mid-dokumenti eżibiti, ta' ħames mija u tmien xelini għal kull kilo nieqes 3% kummissjoni. Din il-merkanzija waslet hawn Malta bil-vapur "Celio" fis-17 ta' April, 1962. Peress illi sa dak inhar kien għad ma waslux id-dokumenti li fuqhom il-prezz kellu jitħallas u l-merkanzija setgħat tiġi rtirata, l-attur irtiraha, skond l-użu,

fuq garanzija bankarja maħruġa minn National Bank of *Malta*. "Data *idonea garanzia*" jingħad fis-sentenza Vol. XXII, III, 209, "l'agente è obbligato per uso costante in commercio di consegnare la merce senza il preventivo ritiro della polizza di carco." Xi ġranet wara l-attur irċeva l-fattura fol. 13 li fuqha l-prezz tal-merkanzija ġie mniżżell bil-508 xelini, inkluża il-kummissjoni tat-3%, għal kull kilo. Waslu wkoll id-dokumenti lin-National Bank of Malta għall-ħlas. L-attur ġie nfurmat l-għada li waslu d-dokumenti, ċioe fil-25 ta' April, 1962. Fis-27 ta' April, l-attur ħallas l-ammont kollu kif kien jidher dovut skond id-dokumenti, iżda fl-istess ħin hu ġagħal li jiġi eżegwit sekwestru f'idejn il-Manager tan-National Bank of Malta għall-ammont ta' mitejn u sitta u erbgħin lira, seba xelini u seba soldi (£246.7s.7d.) li ppretenda li kien ħallas eċċess. **Dan is-sekwestru ġie maħruġ biss kontra d-ditta appellanti.**

Issa l-kwistjoni hi jekk il-flus imħallsin mill-attur kontra d-*dokumenti* fuq *imsemmija, konsistenti fil-fattura u ċertifikati* ta' assigurazzjoni fol. 22 u 23 (li l-attur eżebixxa in prim'istanza) u l-'polizza di carico' (li l-attur ippreżenta quddiem din il-Qorti bin-nota tiegħu) setgħet jiġu milquta bl-imsemmi sekwestru.

Mid-dokument (li hu kopja awtentikata tad-dokument eżibit mal-petizzjoni) jirriżulta illi fis-16 ta' *April*, 1962, *jiġifieri wara li l-merkanzija* kienet ġiet karikata għab-bord taċ-"Celio" fl-14 ta' April, u qabel ma waslet Malta, id-ditta appellanti, speditriċi u karikatriċi tal-merkanzija kienet skontat il-kreditu tagħha ndikat fl-ammont ta' erba' mija u tnejn u disgħin lira, ħmistax il-xelin u tlett soldi (£492.15s.3d.) mal-"Banca Nazionale del Lavoro" ta' Bari u d-dokumenti rappreżentativi, billi l-import, bid-deduzzjonijiet speċifikati, ġie akkreditat lilha fil-kont kurrent

tagħha ma dik il-Banca. Il-polizza ta' kariku ġiet mid-ditta appelanti ġirata in bjank, kif jidher mit-timbru tagħha u firma ta' amministratur fuq id-dahar tal-polza fl-ispazju riżervat għall-ġirati u konsenjata lil-Banca ta' Bari.

Hi liġi espressa illi l-polza ta' kariku tista' tiġi trasferita b'ġirata anki in bjank (art. 414 (2) Kodiċi tal-Kummerċ). Dan jidher li kien konformi għall-użu tal-pajjiż anki qabel il-promulgazzjoni ta' dak il-Kodiċi. Fil-kawża "Negoz. Hag Abdalla Ben Arus vs. Negoz. John Rose" (App. Civ. 24/9/1858) intqal: "La polizza, secondo l'uso e consuetudine di questa piazza, è trasferibile mediante girata anche in bianco e con la sola sottoscrizione del girante sopra la polizza. Giusta il detto uso e consuetudine la girata, anche in bianco, trasferisce la proprieta al possessore e questa non si ritiene come semplice procuratore del sue girante. . . . La girata e il possesso della polizza, anche in bianco, importa la presunzione a favore del giratario o possossore che abbia avuto luogo la ricevuta del valore salva la prova contraria."

L-istess dottrina ġiet riaffermata fis-sentenza riportat fil-Vol. XX P. III p. 5 fejn intqal: "Come è stato ritenuto il 22 Gugno 1899 in re "Chapelle vs. Smith" sulla scorta delle dottrine ivi citate, e come è elementare in materia commerciale, la polizza di carico rappresenta la merce e la merce vien trasmessa colla girata della polizza mediesima o col la semplice consegna quando questa fosse al portatore ovvero fosse stata girata in bianco." (ara fl-istess sens. Vol. XXIII, I 917).

Għalhekk meta l-merkanzija in kwistjoni waslet Malta hi ma kienetx għadha iżjed tappartjeni lid-ditta appellanti iżda kienet tappartjeni lill-Banca ta' Bari. L-attur li, skond

il-kuntratt, ma satax jirtiraha ħlief kontra d-dokumenti u wara li jkun ħallas l-import tagħhom, għażel li jirtiraha bis-saħħa ta' garanzija bankarja, iżda dana ma jistax jinnewtralizza r-relazzjonijiet tiegħu lejn dik il-Banca li, intant, kienet saret l-unika proprjetarja tagħha u kreditriċi ta' l-import tad-dokumenti ġirati favur tagħha kontra korrispettiv komplet u, sa fejn jidher, in buona fede.

Meta n-National Bank of Malta irċeva d-dokumenti w ippresentahom għall-ħlas lill-attur, dak il-Bank ma kellux f'idejh titolu tal-merċi u kreditu tad-ditta appellanti, iżda titolu tal-Banca ta' Bari u l-flus li rċeva mingħand l-attur bħala ħlas fuq dawk id-dokumenti tal-merċi rappreżentata minnhom ma kienux, dak il-waqt, jappartjenu fl-ebda sehem lid-ditta appellanti iżda lil dik il-Banca ta' Bari.

Għalhekk is-sekwestru maħruġ u eżegwit kontra d-ditta appellanti ma satax validament jikkolpixxi dawk il-flus. Ta' spettanza tad-ditta appellanti n-National Bank of Malta ma kellu xejn f'idejh. Kif intqal fis-sentenza Vol. XX fuq ċitata "un mandato di sequestro od una opposizione qualunque contro chi spedisce la merce e gira la polizza non ha effetto contro il possessore della polizza": u jekk ma setgħatx fil-konfront tal-Banca ta' Bari tiġi sekwestrata l-merkanzija b'mandat maħruġ kontra d-ditta appellanti anqas setgħu jiġu sekwestrati l-flus imħallsin kontra d-dokumenti li kienu jirrappreżentawha.

Id-dottrina tal-Qrati tagħna fuq ċitata mhix difformi mid-dottrina u l-liġi Taljana, anzi tidher li taqbel magħha. "La polizza di carico" — jgħid Giuseppe Lombroso — "Può essere girata in bianco con tutti gli effetti della girata piena; e cio a termini della disposizzioni relative alla cambiale applicabili per espresso richiamo fatto dall'art. 556 alla poliz-

za di carico . . . . Dato il trasferimento della disponibilita della merce per effetto della girata, o l'acquisto dei diritti reali da parte del giratario nel carico, **sarebbe nullo il sequesro operato in danno del caricatore che abbia girato la polizza ad un terzo"** (il Codice di Commercio Vol. V. p. 203). Din ir-riferenza għal-liġi u d-dottrina Taljana qiegħda ssir u għandna importanza għaliex jidher li hu prinċipju ta' dritt internazzjonali privat komunement aċċettat illi l-kwistjoni jekk il-ġiratarju ta' "bill or note" jakkwistax il-proprjeta tagħhom tiddependi mil-liġi tal-post fejn l-allegat trasferiment isir, ċioe il "lex loci actus." (Dicey "Conflict of Laws" 7th Ed. p. 855). Fil-każ preżenti l-ġirata u li skont saru l-Italja.

Mix-xhieda ta' Joseph Tonna Barthet u mid-dokumenti li hu eżibixxa jidher ċar fejn sar l-ekwivoku. Hu xehed "Meta ġew id-dokumenti kienu juru li l-merkanzija kienet ritirabbli kontra d-dokumenti . . . . . Jiena rajt li ma kienx hemm kambjali u **ivverifikajt ukoll li l-polza ta' kariku ma kienetx ġiet ġirata** u għalhekk deherli li l-flus li kienu ġew imħallsin mill-attur għall-merkanzija kienu milquta mis-sekwestru . . . . . **Meta jien għedt li l-Polza ta' kariku ma kienetx ġirata ridt ingħid li ma kienetx ġirata favur terza persuna u senjatament mhux favur il-Banco Nazionale del Lavoro di Bari"** (fol. 45).

Fl-ittra, imbagħad, li l-Bank ta' Malta bagħat lill-Banca ta' Bari, datata 5 ta' Mejju, 1962 ġie similment spjegat illi huma ma setgħux jinjoraw il-mandat ta' sekwestru "once the documents were **not** (issottolinear hu tagħhom) accompanied by a draft **endorsed to your order** nor was the bill of lading **endorsed to your order. A** garnishee order may be ignored when **either** the draft or **bill of lading** is endorsed **in favour of another party"**. (is-sottolinear f'din l-aħħar

sentenza hu tal-Qorti).

Hawn qegħda l-kwistjoni u sar l-iżball. Inveċe, kif ġa ntqal fuq, il-ġira anki in bjank tal-polza ta' kariku segwita bil-konsenja lill-Banca ta' Bari kienet tagħtiha l-istess dritṫijiet li jispettaw lill-ġiratarju b'ġirata piena, ċioe in sostanza l-proprjetà tal-merċi, u dik il-Banca għalhekk kienet l-unika titolari ta' l-import inkassat fuq id-dokumenti u unika kreditriċi fil-konfront tal-Bank Malti. Il-Banca ta' Bari ma kienetx, in vista tal-ġirata tal-polizza u ta' l-iskont effettwat minnha, taġixxi bħala mandatarja jew prokuratriċi tad-ditta appellanti iżda bħala proprjetarju u titolari. Kif ġa ġie rilevat "la girata, anche in bianco (purche tkun regolari: Vol. XVII, III, 86) trasferisce la proprieta al possessore, e questi non si ritiene come semplice procuratore del suo girante."

Kwindi s-sekwestru kontra d-ditta appellanti ma satax jikkolpixxi l-flus inkassati għan-nom tal-Banca ta' Bari u s-somma trattenuta mill-Bank ta' Malta fuq dak is-sekwestru ġiet tratenuta illeġittimament.

Proprjeta oħra hawn Malta li fuqha s-sentenza kontra tagħha tista' tiġi eżegwita, id-ditta appellanti m'għandiex u għalhekk l-eċċezzjoni ta' nuqqas ta' ġurisdizzjoni fil-Qrati tagħna sollevata mill-appellanti hi fondata.

Għal dawn il-motivi din il-Qorti tiddeċiedi illi tilqa l-imsemmija eċċezzjoni u kwindi tilqa l-appell, tiddikjara li l-ewwel Onorabbli Qorti ma kelliex ġurisdizzjoni biex tieħu konjizzjoni tal-kawża u għalhekk tirrevoka s-sentenza appellata u tillibera lid-ditta konvenuta mil-osservanza tal-ġudizzju. Salv kull dritt u azzjoni li l-attur jista' jkollu kontra min "si et quatenus" skond il-liġi. Kwantu għall-ispejjeż, in vista tal-fatt li dik l-eċċezzjoni ġiet sollevata biss fl-appell, il-

Qorti tordna li jibqgħu mingħajr taxxa ħlief id-dritt tar-Reġistru li jħallsu l-*attur* appellat.